

Hősökhöz, nehéz időben

ELNÖKI MEGNYITÓ
AZ ERDÉLYI FIATAL MAGYAR SZELLEMISSÉG
VÁSÁRHELYI TALÁLKOZÓJÁN

Testvérek, magyar férfiak!

Mint sziklára szállott hegyi madár: itt előttek is egy ember áll, ki az egyedülvalóság és az alkotó álmódosítás felhőiből szállott erre a vásárhelyi sziklára, hogy onnét jelenthesse: mostoha idő jár az ő hegyi országában.

Igen, mostoha idő jár reánk ebben az országban.

A hatalom felé nyitott és megsebzett szívvel s a magyarság felé sorsközösséget vállalva mondja ezt egy ember, ki népének szolgálatában ezen a helyen nem a hivatását, hanem a kötelességét teljesíti. De a magyar történelemben igen gyakran megtörtént, hogy költők és írók álltak a dobogóra s onnét követelték közösségük számára a honpolgári jogokat és embertestvéreik számára, magyar és idegen elnyomástól egyaránt, az emberi szabadságot.

Kötelességszerűen ezt teszem én is.

S valahányszor író cselekszi ezt és nem politikus, teljes bizonyossággal tömegek szenvednek és forrongásban van valami nagy veszedelem, mely ellen népnek és hatalomnak egyaránt védekeznie kell.

Testvérek! Európában ma negyvenmillió ember él kisebbségi sorsban. Nyugodtan állíthatom, a szónak igazán ősi és szenvedő értelmében, hogy ez a negyvenmillió ember ma Európa igazi kereszténysége. Azok a népek, amelyek olyan szerencsések, hogy önálló hatalmi formában élhetnek, mindenekelőtt anyagi javakért és nagyobb hatalomért küzdenek. De ez a negyvenmillió ember nem hatalomért küzd és nem bőséges anyagi javakért, hanem egyszerűen olyan elemi, nemzeti és emberi jogokért, amelyek vita nélkül megilletik ennek a világnak minden lényét, akit bármilyen nyelven embernek neveznek.

Ebből a negyvenmillióból legalább másfélmillió magyar ember román hatalom alatt él. Mi ennek a küzködő nagy tömegnek önkéntes követői vagyunk. Felelőségünk tudatában jöttünk egybe az ország minden részéből. A tisztaszándékú ember ősi hitével, a szellem bátorságával és egy szabadságot szerető nép nyíltságával meg akarjuk beszélni másfélmillió ember ügyét. Meg akarjuk beszélni, rá akarunk mutatni a kivezető utakra, majd pedig a munka és a szolgálat példájával elől akarunk járni a megmutatott kivezető utakon.

A magányos gond és a vívódás, melynek gyümölcsét ez a terem öleli most körül, egy székely falusi ház szobájában talált először szót és betűt. Akinek hivatása álmodni és írni: ott álmodott és írt először cselekvő ifjúságról. S aki tovább nem

a hivatását, hanem a kötelességét teljesítette, az most boldogan teheti azt a kijelentést, hogy az erdélyi magyarság fiatal férfiai megértették a vívódás kiáltó szavát és megérezték, hogy cselekedni kell.

Az első cselekedet megtörtént: az erdélyi fiatal magyar szellemiség hordozói nagy számban megjelentek a Vásárhelyi Találkozón.

Megállapítom, hogy új helyzetünkben, tizennyolc esztendő alatt, mi kíséreltük meg először, hogy szabad formában, minden hatalmi vagy érdekbefolyástól függetlenül, egybegyűljön az érett ifjúság. És a háború óta mi kíséreltük meg először, hogy ez az egybegyűlés olyan legyen, amely magyar társadalmunk minden színét tükrözze.

Mind a két kísérletünk sikerrel járt: vagyis nyilvánvalóvá lett, hogy világnézeti, vallási és osztálykülönbség nélkül társadalmunk minden rétegének érett ifjúsága átérzi a közös sors és a nemzeti felelősség gondolatát. Átérzi és megjelenésével bizonyítja, hogy az előítéletek és a testvérgyengítő harcok mindenekelőtt mestereségek voltak. E történelmi jelentőségű jelentkezés után rajtunk a felelősség, az összesen és az egyéneken egyaránt, hogy a lehetőségből közös munka, a közös munkából erős magyar társadalom és az erős magyar társadalomból helytálló nemzeti erő teljesebben ki.

Nincs véleményeltérés közöttünk abban, hogy a társadalmunk keretén belül az egymással szemben folytatott osztályharcnak el kell tűnnie, ha nemzeti érdekekről van szó. A világnézeti harcoknak is a közös nemzeti érdekek síkján el kell némulniuk. Mert ha láttuk és éreztük, mint ahogy ma is látjuk és érezzük, hogy a román pártok és uralkodó osztály világnézeti különbség nélkül egyaránt részt vesz a mi népünk sanyargatásában, akkor nekünk is egyetemlegesen s világnézeti különbség nélkül kell védekeznünk.

S ha ennek a sorsszerű összefogásnak a szükségességét még jobban hangsúlyozni lehet, akkor félreértés nélkül hangsúlyozzuk abban a munkában, amelyet társadalmunk átforgalmazása megkíván. Amikor ennek a munkának elvégzésére közösséget sürgetünk, mindenesetre meg kell jelölnünk azt a világnézeti formát, amelyet egy kisebbségi nép magáénak vallhat. Kétségtelen, hogy a liberális demokraciának ma már nálunk sincs meg az a biztosan megjelölhető és féke nem érthető fogalma, amelyet valamikor takart. Demokráciáról szólva, ma már két ember nem érti meg egymást, hiszen egyformán demokráciát mond a fasizmus vezére és az angol felelős államférfi. Mi hát ez?

Leghelyesebbnek látszik visszamenni a tudományhoz, mely szerint a demokrácia az összes erkölcsi, szellemi és anyagi javak igazságos és helyes felhasználása a társadalom javára. Fel kell tehát tennünk a kérdést, hogy erkölcsi, szellemi és anyagi javainknak kik az őrzői az erdélyi magyarságban? Hiszen elsősorban ettől függ, milyen szemszögből tárgyaljuk jelen helyzetünket és hogy józan ésszel mit tehetünk jövőnk érdekében.

Egy bizonyos: az erdélyi magyarság nyolcvan százaléka falusi kisbirtokos és munkás. Azt is nyugodtan elmondhatjuk, hogy nemzeti javainknak és erőnknek elsősorban a nép az őrizője. Ebből a kettőből természetesen következik, hogy társadalmunkat a népünk megerősítése és megtartása céljából kell átforgalmaznunk és jövőnköt csak erre a rétegre építhetünk. Gondunk és törekvésünk, mely a nép felé irányul, teljes mértékben a munkásságé is, de viszonzásul a munkásságnak be kell látnia, hogy a néppel erős lánc fűzi össze, mely a nemzeti érdekek vé-

delmére közösséget parancsol. Így nép és munkásság között létérdekekben eltűnik a választófal, mely a nemzeti erőt gyöngítette azelőtt. A középosztály lassanként a nép nevelő szerepét veszi át s nevelése folytán idővel maga is népi vérrel és teljes közösségi érzéssel telítődik meg. Feljebb az előjogok eltűnnek és az arisztokrácia megszűnik, mint osztály. Így azok a választófalak is ledőlnek, amelyek urat és falusit még ma is szembeállítanak egymással; s végül egy kisebbségi nép egységes társadalma áll előttünk, amely erkölcsi és nemzeti alapon álló népi demokrácia.

Három nap megbeszélései bizonyára megépítik és bizonyára mindenki számára megvilágítják ezt az odavetett gondolatot. Mindenki felelős a munkában: mutassatok hát emelkedett lélekkel utat! És ahogy férfiakhoz illik, adjátok vissza a szónak erkölcsi tartalmát, nemzeti súlyát és emberi hitelét. Gondoljatok arra, hogy vizsgán álltok népetek előtt s hogy az erdélyi magyarság történelme rajtatok keresztül azt a generációt fogja megmérni, amely ma a legnagyobb felelősséggel tartozik népének. Legyen mindenkinek eltökélt vágya, hogy ő nem fog könnyűnek találtatni.

Hősnek kell lenni!

És miért ne lehetnétek, hiszen hősei isteni törvény szerint minden népnek vannak súlyos időkben.

TAMÁSI ÁRON